

Lauttasaaren lintuja

Tukkasotka

Niskatöyhtöpäinen pieni tukkasotka pesii luodoilla lokkiyhdyksissä. Muuttoaikaan niitä sukkeltelee parvittain Lauttasaaren etelärannalla.

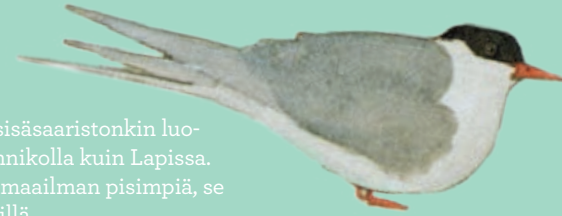

Merimetso

Iso tumma kalastaja istuu kivillä pystyasennossa, usein siipiään kuivatellen. Helsingin rannoilla oleilee nuoria merimetsoja, laji ei pesi täällä.

Lapintiira

Lapintiira pesii Helsingissä sisäsaaristonkin luodoilla. Se pesii niin merenrannikolla kuin Lapissa. Sen muuttomatkat ovat lintumaailman pisimpiä, se talvehtii Etelämantereen vesillä.

Isokoskelo

Isokoskelo on aikainen pesijä, sen poikaset uivat kalastamassa usein jo toukokuussa. Se pesii kesämökkien alla, kivenkoloissa ja pöntöissä.

Kalatiira

Kalatiiralla on mustaa nokan kärjessä, lapintiiralla kokonaan punainen nokka. Se talvehtii trooppisilla valtamerillä, onpa Suomessa rengastettu kalatiira tavattu Australiassa saakka.

Selkälokki

Selkälokki on kaunis tummaselkäinen lokki, joka ainoana lokeistamme muuttaa kauas Afrikkaan. Monet Helsingin selkälökeistä pesivät talojen katoilla, mutta suurin osa luodoilla.

Merilokki

Merilokki pesii nykyään Helsingissä myös sisäsaaristossa, Lauttasaarella se on pesinyt talojen katoillakin. Ennen se oli arka karujen ulkoiltojen lintu. Tämän isoimman lokkimme jalat ovat lihanväriset, selkälokki on sirompi ja sen jalat ovat keltaiset.

Historiaa

Lauttasaari tuli osaksi Helsinkiä vuonna 1946. Sitä ennen se oli itsenäinen kunta, osana Huopalahtea. ”Laru” on varsin täyteen rakennettu, mutta se on viisikymmenlukulaisen vihreä, talojen välissä on tilaa puille. Vanhoja puuhuiloita on jäljellä vain jokunen. Uuden metroaseman kupeessa oleva Lauttasaaren kartanon päärakennus on vuodelta 1837, sivurakennus vuodelta 1791.

Lauttasaaren silta rakennettiin 1935. Se oli pitkään Suomen pisin silta. Ensimmäinen 0,6 km pitkä silta oli teräksinen. Nykyiset kaksi siltaa ovat valmistuneet 1965. Lauttasaari on monelle ”Kauttasaari”, Länsiväylä on Suomen vilkkaimpia maanteitä.

1500-luvulta peräisin oleva Drumsö-nimen taustana arvelaan olevan saarelaisen köllinimi Drumber, joka tarkoittaa hitaanpuoleista köntystä. Nimi Lauttasaari annettiin, kun saareen kuljettiin lautalla 1900-luvun alussa. Helsingin kaupunki piti aluetta tarpeettomana ja kieltäytyi tarjouksesta vuonna 1912, kun saaren omistaja, kauppaneuvos Julius Tallberg tarjosi Lauttasaarta ostettavaksi. Niinpä Tallberg perusti huvilayhdyskunnan ja Hevosenkälähdelle uimaranan kasinoineen. Tuolloin saarella oli hevosvetoinen raitiotieyhteys. Lauttasaaren sillan juurella oleva pikkurainen Mutterikahvila eli Cafe Mutteri on jäänne lauttayhteyden ajalta.

Lauttasaaren etelärantaa linnoitettiin 1800-luvun puolivälistä ensimmäiseen maailmansotaan asti. 1920-luvun lopussa nämä sotilasalueet siirtyivät Helsingin kaupungin omistukseen ja kansanpuistokäyttöön, telttailupaikoiksi.

Helsingin
luontoon!

Lauttasaari

Lautta-
saari

Metrolla meren ääreen

Helsingin kaupunki

www.hel.fi/ymk

> Asuminen ja ympäristö >
Luonto ja viheralueet

Teksti ja kuvat: Eero Haapanen
Kuvitukset: Vappu Ormio
Taitto ja kartta: Mainostoimisto RED, 2015

Leppoisa Lauttasaari

Lauttasaari on raikas, omaleimainen merikaupunginosa. Sen nähtävyytenä ovat upeat luonnonrannat. Etelärannalla on isoja silokallioita, laajoja matalikoita ja kallioluotoja, joille pääsee kävelen. Paikoin on niittyjä ja reheviä tervaleppälehtoja. Koko saari on kierrettävissä rantaa myöten kulkevia polkureittejä. Pohjoisrannalta on näkymä Seuraasaarenselän sisäsaaristoon. Lauttasaaren silta on tunnettu silakanonkimispaikka.

Vattuniemi eli Ryssänkärki

Aava meri aukeaa näyttävimmän Lauttasaaren eteläkärjessä. Paikan vanha vakiintunut epävirallinen nimi on Ryssänkärki. Metsän sisässä polveilee maasta ja kivimuurista rakennettu linnoitusvalli, joka on tehty Krimin sodan aikaan. Nyt valli on citykanien kaivelukohde. Kasvistossa on venäläistulokkaina harmio ja idänukonpalko.

Linnoitusvallin itäpäässä on ilmatorjuntatykki, jollainen oli paikalla viime sodan aikana. Sen vieressä on vanhaaikainen puinen uimalaitos, joka on uimaseuran käytössä. Eteläranta oli 1920-luvulta alkaen suosittu helsinkiläisten kansanpuisto, jossa telttaitiin. Myöhemmin sinne nousi pieniä kesämajoja, jotka ovat edelleen käytössä.

Ryssänkärjen edessä on Sisä-Hattu. Se on saari, jonne avautuu maayhteys kun merivesi on 30 senttimetriä alle keskivedenkorkeuden. Silloin saareen voi astella ilman kumisaappaitakin. Kun satakunta metriä pitkä merenpohjan somerikkokannas paljastuu, saareen kävelee paljon meren ihailijoita. Hatun silokallioihin on raaputettu vuosikymmenien mittaan rakkausrunoja useilla Itämeren alueen kielillä. Sisä-Hattu on suosittu taimenen uistelupaikka, ja sieltä on hyvä tähyillä lintuja. Syyskesällä Hatun rantaniityillä kukkii sievä punainen pikkurantasappi.

Lähempänä rantaa on kaksi pikkuluotoa, joista toiselle pääsee yleensä kävelykengilläkin. Rantavehna ja suolarho kasvavat kalliopainanteissa. Rannoilla on tuulen vinoon painamia tervaleppiä ja jyhkeitä petäjävänhuksia. Merimetso on tavallinen näky rantakivillä. Uimarannan edustan matalikoille kerääntyy kymmenittäin tukkasotkia ja telkkiä.

Historiallinen Itko
Uljas ilmatorjuntatykki puolusti Helsingin jatkosodassa.

Hiidenkirnu
Löydä jääkauden jääne kuusen juurelta!

Silakkaa sillalta
Lauttasaarensilta on oiva onkipaikka.

Lahkeet ylös ja menoksi!
Retkelle Sisä-Hattuun pääset ilman venettä.

- Kahvila
- Lintutorni
- Pysäköintipaikka
- Koirapuisto
- Uimaranta
- Näköalapaikka

- Puisto / avomaa
- Ulkoilualue / metsä
- Asutus

- Tie
- Ulkoilupolku
- Pieni ulkoilupolku
- Linnoitusvalli

Lauttasaarella on sallittua

- kävellä rantojen ulkoiluteillä ja poluilla, myös kesämaja-alueilla
- uida muuallakin kuin uimarannoilla
- onkia Lauttasaaren sillalta, joka on suosittu silakan litkauspaikka.

Litka on kohoton ja syötitön onki, jossa vapana saa käyttää heitto-ongen vapaa.

Lauttasaarella on kiellettyä

- koirien irtipito
- avotulen teko.

Lauttasaarella ei ole yleisögrilliä.

Yhteydet

Bussit 66A ja 65A vievät Melkonkadulle ja Itälahdenkadulle (pääte pysäkki), josta on puoli kilometriä etelärannalle. Bussi 20 kulkee Isokaarta Myllykallion vieritse Lauttasaaren luodekulmaan (pääte pysäkki). Metro kulkee syksyllä 2016, pysäkki on Gyldenintie, josta on puoli kilometriä Myllykalliolle ja Hevosenkälähteen.

Lisätietoa:
Lauttasaari-seura, kaupunginosayhdistys:
lauttasaari.fi/lauttasaari-seura

Särkiniemen mökkiläiset ry.
www.sarmo.fi

Myllykallio

Myllykallio on laeltaan kalliomet-sää. Sen laella näkyy muinaisrantaa Litorina-meren ajalta. Huipulla on lintutorni, josta näkee kauas merelle kaikkiin ilmansuuntiin. Muuttoaikaan torni on kiikariväen kansoittama. Myllykalliolla on näytteillä ilmatorjuntatykki viime sodan ajalta. Viereinen Isokaari on Helsingin ainoa katu, jota reunustavat koristeomenapuut. Helluntain aikaan katuvarsi puut kukkivat valkeina ja heleän punaisina.

Hevosenkälähti ja Länsiulapaniemi

Hevosenkälähdelta aina Länsiulapaniemeen vesialue on myös hyvin matalaa ja houkuttelee vesilintuja. Rantavedessä kahlaava voi löytää loppukesällä meduusan. Hevosenkälähden uimarannalla on Lauttasaaren liikuntapuisto, jossa on paljon toimintavälineitä ja pelipaikkoja. Se on maksuton ja auki ympäri vuoden.

Nimensä mukainen Tiiraluoto on Helsingin ensimmäinen rauhoitettu luonnonsuojelualue vuodelta 1948. Sen vieressä saarella nimeltä Nahkahousut on edelleen toimiva puuvenetelakka 1920-luvulta. Länsiulapaniemessä on alueen laajin kesämaja-alue. Rannan hiekkaisilla linnoitusvalleilla kasvaa tuulien vääntelemiä mahtipetäjiä. Silokalliolla rannassa on kaunistuotoinen pienehkö hiidenkirnu, pienen kuusen juuressa, poliisien kesäkodin saunarannan tuntumassa.